

"ביחד" יומן מסע לקברות צדיקים באוקראינה

היה פשוט אמיתי!

עזבנו חום של 38 מעלות לטובת מזג אוויר קריר ונעים של 19-13 מעלות בקייב. בדרך לזיטומיר, במקום פסטורלי, ירוק וקסום מוגשת ארוחת צהריים עם אוכל ביתי על מפות לבנות, לחמניות מאפה בית, סלטים ירוקים, וברקע ניגוני השתפכות הנפש, צלילים עדינים של חליל צד וגיטרה של המלוחים המסורים חיליק פרנק ובנו שהנעימו לנו ושדרגו את המסע והשפעותיו הרוחניות. גולת הכותרת של ארוחת ראשונה זו היתה דרשתו המאלפת של הרב וילהלם הי"ו החבדניק, שזה לו 22 שנה בשליחות באוקראינה, הוא ריתק אותנו בסיפוריו על הדלקת הניצוצות היהודיים בחבל ארץ זה. סיפוריו נשמעו כלקוחים מהשנים שלאחר השואה אבל מסתבר שהם מתרחשים כאן ועכשיו. עדיין יש כאן באוקראינה ילדים יהודיים שמושגיהם על היהדות אפסיים, אבל הם בנים לסבתא/אמא יהודיה. כאן בבית הילדים הם מקבלים את כל צרכיהם, לימודי קודש ולימודי חול. התרגשנו לראות את אותם ילדים שהיו נשמות נידחות והנה הם כעת שומרי תורה ומצוות ועטורים בציציות.

הרב וילהלם שיתף אותנו בהתמודדותו האישית מאז לידת ילדו האחרון לפני כמחצית השנה, ילד דאון. הם החליטו לקרוא לזה תסמונת UP, ההיפך מ DOWN, כיון שהם מרגישים שהוא מקדם אותם למעלה. דבריו היו מחזקים במיוחד לכל האמהות המתמודדות עם גידול ילד בעל צרכים מיוחדים. אני לא

מה היא חושבת בדיוטי פרי? - מה להביא לאמה שגרה אצלה וכעת נשארה בידיהן האמונות של בנותיה הנשואות שהתנדבו למלא את מקומה בלילות. השניה, תימניה טיפוסית וגאה במורשתה, מתגלית כבעלת אמונה תמימה, ובמהלך הטיסה למדנו ממנה המון. בחיי היום יום שלה היא מארגנת חוגים לנשים לקירוב רחוקים, ערבי הפרשות חלה וכו'. הבן שלה שבגיננו זכתה למסע זה עם תסמונת דאון, היא סיפרה על הברית המפוארת שלו ועל החשיבה היהודית החיובית, שהיתה לה מיד עם לידתו, על הזכות שנשמה זו זכתה לרדת לעולם דווקא למשפחתם. אני והאם הנוספת לבן תסמונת דאון מתבגר השתאינו על החוזק הנפשי והבריאות של אשה גדולה זו. כך יצא שטיסה של שלוש שעות עברה מהר תוך הכרת נשים בעם ישראל והגילוי שאף פעם אי אפשר ללמוד ממראה בני אדם על אישיותם הפנימית. זו היתה למעשה הפתיחה לנושא: **יחד** שבטי ישראל, שהיה המוטו המרכזי לכל אורך המסע וחדדה את המסר הזה ואת התפעלותי מנשים מיוחדות שאינן נמצאות על שום במה ועושות מעשי צדקה וחסד מופלאים. בנוסף לנשים צדקניות שישבתי לידן התמזל מזלי לשבת ליד החלון ולראות מקרוב - רחוק את הנופים המדהימים המתחלפים, הרים וגאות ימים וימות, להרגיש מעל העננים תרתי משמע. אכן "התנתקות" כפי שרשמתי בהתחלה, הרגשתי בין אדמה/ים לשמים מרחפת באוויר ועד כמה שזה

נשמע פיוטי זה

לקראת סוף החורף, כשעדיין לא קבלתי הודעה על נופש החורף השנתי של שיח סוד, חשבתי ששמי נשמט מהרשימה משום מה. אז התברר לי שיש "הפתעה" מיד אחרי פסח, אך בקשו להתאזר בסבלנות. לא עובר שבוע ואני מקבלת פרוספקט מהודר ומפתיע ביותר. על כיון כזה לא חשבתי. מסע תפילות באוקראינה. אכן הפתעה של ממש!

נפגשנו לפנות בוקר של ח' באייר, אמהות מיוחדות לילדים מיוחדים וצוות מיוחד לנסיעה מיוחדת ב"יחד". ה"יחד" של כל ימי הנופש הקודמים היה היום הרבה יותר מיוחד. בפעמים הקודמות ראיתי איך בשיח סוד מאגדים את כל שכבות הציבור של עם ישראל ל"יחד שבטי ישראל", ל"כל ישראל ערבים זה לזה!!" הפעם זה היה יותר מיוחד כי אמהות רבות שלא השתתפו עד כה הגיעו בשל יחודיותו של המסלול, כדי לשפוך שיח בקבריהם של קדושי עליון: ר' לוי יצחק מברדיטשוב, הבעש"ט ור' נחמן מברסלב, שפעלו ופועלים ישועות. כולנו חיכינו לחוויה רוחנית עוצמתית ויחד עם זאת למנוחת הנפש והגוף מה שקרוי "התנתקות", טפח מעל הקרקע. כבר בכניסה לטרמינל 1 ראינו שמצפה לנו נופש מאורגן למופת. קפה עם עוגה וארוחת קלה למטוס קבלו את פנינו. בזריזות חולקו כרטיסי הטיסה שהיו כבר מסודרים לפי סדר א"ב. בידוק דרכונים וכל המסלול בשדה התעופה היה מאורגן בצורה יוצאת מן הכלל. זכיתי להכיר נשים צדקניות בנות דורנו. אחת המטפלת באם מבוגרת, על

מתמודדת עם תסמונת זו, אך כ"כ מצא חן בעיני המהפך של USP ראיתי בו סמל ודוגמא לחשיבה חיובית והסתכלות נכונה - שכל נסיון בחיים מעלה אותנו בדרגה, כך שכבר בתחילת הדרך הרגשתי חיזוק, למרות שגם עד כה אני בד"כ מרגישה אי שם למעלה מן הטבע, עם המתנות שהקב"ה נותן לנו בכל עת מידו הפתוחה הקדושה והרחבה. בהרגשה מרוממת זו יצאנו לסיוור מסביב לאחוזת הילדים. נגלה לפנינו נוף עוצר נשימה של אגם טבול בירוק, שאפנו מלא הריאות אור צח, פה ושם זריפי גשם קלים, שהצדיקו את המטריות שהבאנו בהמלצת המארגנות. גם כאן התגלתה אחוות אחיות למסע כשכולן מצלמות את כולן למען תיעוד המסע לילדים הסקרנים שנותרו בארץ.

את האוטובוס שלנו, שהיה כעת בדרך לכרדיטשוב, ליוותה בנאמנות הגב' ענת נגר שתח" - אחות מצוות שיח סוד. היא שדרגה לנו את המסע בהומור, בסיפורי אמונה ובסדנאות שמחה. היא גם היתה אחות במובן של הב"יחד" כך שהאווירה היתה מאוחדת וחוויתית לאורך כל המסע מתוך רצון "לדון לכף זכות" כל מעשה וכל אחת מ"אחיותינו" למסע ומזה על כל אדם מישראל. בטוחותני שאם ר' לוי יצחק היה רואה את הקבוצה הזו של שיח סוד על כל משתתפיה כולל הצוות המסור והקשוב, על התמודדויותיהן, עבודת המידות שלהן, הנכונות לתת, הדאגה אחת לשניה בכל ענין, הפרגון ואהבת ישראל שהיתה כאן, מיד היה מלמד כ"כ הרבה זכויות, עד שמשיח היה חייב לבוא, ענת הציעה שכל אחת תיקח מישהו שהכעיס או הרגז אותה בעת האחרונה ופשוט תתפלל עליו ותנסה למצוא לו צד זכות, וכך יהפך הכל לטובה ותתקבלנה כל תפילותיה. הרגשתי שלמות ונקיון בלב בעודי מישמת את הצעתה.

הגענו ליעד, הדלקנו נרות והתרגשנו עד דמעות כשתוך כדי תפילה התחילו המנגנים לנגן שירי כיסופין ואת שירו הידוע של ר' לוי יצחק מברדיטשוב "מאירקה בני" שהיה מודפס שם על הקיר באידיש. זה השיר שאבי ה"ו שר לנו כשיר ערש ואני המשכתי לשיר לילדי, והנה ראיתי את המקור. קצת בשינוי מילים. אבל אותו הרעיון ובקצרה (חבל שלא ניתן לכתוב את המנגינה): מאירקה בני התדע לפני מי אתה עומד? - לפני מלך מלכי המלכים אבא"לה.

מאירקה בני מה ממנו תבקש? - בני חיים ומזונות אבא"לה...

מאירקה בני למה לך בני? בני עוסקים בתורה אבא"לה...

מאירקה בני, למה לך מזונות? אם אין קמח אין תורה אבא"לה...

מאירקה בני למה לך חיים? להודות להלל ולשבח אבא"לה...

זה השיר שאני שרה לילדי. כשראיתי אותו מודפס באידיש על קיר הציון, הרגשתי פתאום הארה מלמעלה, וכמיהה לשיר ולשבח לבורא עולם על כל מה שזיכנו ואפילו על נח המיוחד שזכינו ללמדו תורה. היתה לי הארה מיוחדת להמשך התפילה והתחננותי שימשיך להרעיף ברכה עלינו ועל כל הציבור כאן עם כל עם ישראל, בבני חיי ומזוני.

הנסיעות היו ארוכות, אך מאורגנות להפליא. בנסיעות חולקו ממתקים, פירות, עוגות, שתיה ואף ספר תחינות מיוחד. המזון הרוחני והגשמי צעדו יד ביד, גם הם השתייכו למסר של "ביחד". מברדיטשוב המשכנו לויניצא - הר' לוי נעצר להשמיע דבר מה בפתיחה של חנות משחקים. אדון רוסי נכבד נטפל אליי וכל הזמן אמר "נייט" = "לא" והצביע על השעון. חשבנו שהוא רוצה לגרש אותנו משם והתחלנו לחשוש שעוד מעט יביאו משטרה כיון שהקבוצה מרעושה בשעת ערב מאוחרת. אך הר' לוי לא נבהל והמשיך לספר לנו סיפור מעניין ומעשי ביותר. הוא סיפר כי אשתקד נסעה קבוצת בוגרים של שיח סוד במסלול הזה ובו פגשו יהודי שהעריך מאד את הקבוצה הזו ומלוויה. והנה הזדמן לו לפגוש גם היום את אותו יהודי ששאל על הקבוצה שלנו. כשהתברר לו שאלו האמהות של הבחורים שפגש אשתקד, התרגש והחליט לתרום לכל אם 1800 גריבנה (מטבע אוקראיני) כדי לקנות משחקים לילדים שבבית. נכנסנו מתפעלות לחנות הגדולה ובתוך שעה היה עלינו לבחור את המשחקים ולהרשם בקופה. זה היה ממש מבצע! האחראיות זרזו כל הזמן והמוכרים לא הסכימו להשאיר דקה נוספת. היתה זו עוד מסירות נפש של ממש של צוות שיח סוד. כל מי שלא הספיקה להגיע לקופה בזמן, הניחה הכל בשקית עם שמה והבטחה שיביאו את הכל למלון. בצידי החנות נערמה ערימת ענק ואנו פנינו לנסיעה למז'יבוז שקצת התאחרה. היתה זו עבודה מפרכת לצוות

לעשות חשבון, לארוז ולהביא את כל הכבודה למלון בו שהינו בקייב. אבל בזכות המאמץ שלהם, כולנו חזרנו עם הפתעות לילדים שנהנו מאד ושוב הכל בזכות הילדים המיוחדים, מה שמעורר את קרנם בעיני אחיהם ואחיותיהם כמוכן. הנופים היו בעיקר יערות עד ירוקים וגבוהים. הרגשתי בחוש איך כל סיפורי הבעש"ט המוכרים קורמים עור וגידים. את אלכס העגלון שמתבקש לרתום את הסוסים, והבעש"ט הקדוש מורה לו את היעד לאחד הכפרים הנידחים. היערות משתרעים על פני קילומטרים, חשקה נפשי להכנס למעבה היער ולהרגיש קצת מעין התבודדות, אך רק פעם אחת בעצירה מקרית נכנסנו קצת אל היער והעצים. אחת המשתתפות, בעלת תשובה, מספרת סיפור אישי שקרה לה כאשר הגיעה בפעם קודמת להתפלל על ציון הבעש"ט. היא שמעה על סגולה להגיד בלילה בציון הבעש"ט את כל ספר התהילים ולבקש בקשה אחת, וחזקה על בקשה זו שתתקבל. היא התפללה על בתה החולה הנמצאת בשיח סוד, ואחרי כן ראתה ישועות ומצבה של הבת הוטב בהרבה (התקפות אפילפסיה נעלמו לגמרי). היא עצמה כמעט ולא הלכה לישון, ישבה בציון בתפילות עד אור הבוקר מתוך התעוררות וכוונה. אשה צדיקה זו היתה לאורך הדרך "מלכת" התהילים היא הביאה תהילים המחולק וכן זכינו בכל נסיעה לגמור כולנו ספר תהילים שלם, מה שהוסיף על הרגשת ה"יחד" שעטפה אותנו במהלך כל המסע.

בבוקר האווירה מתחממת כשנכנסים לציון הבעש"ט הקדוש (מי שלא היתה שם כל הלילה ואלו כמובן היו הרוב) לאחר החיזוק מסיפורי האתמול הרגשתי איך התפילה ופרקי התהילים והשמות שהתפללנו עליהם עולים היישר לשמים בזכות הצדיק. צר היה לנו לעזוב את המקום החם הזה, אבל בתוכנית היה ללכת לבית הכנסת העתיק המשוחרר של הבעש"ט.

כשהגענו לבית הכנסת חוית מופת אישי. כיון שלא הספקתי עדיין לסיים שחרית, התחלתי להתפלל. באמצע ובין לבין שמעתי את הסבריו של מלווה הטיול. הוא הדגיש איך הבעש"ט היה רואה בכל יהודי חלק מהגאולה וכל אחד

ואחד המשך בעמוד 57 >>>

היה חשוב אצלו. איך הוא קירב את פשוטי עמך, גם את אלו שבקושי ידעו צורת אות. תוך כדי תפילה אני שומעת ומזכירה כל מיני שמות של אנשים ביניהם: מתחזקים, חילוניים, וכאלה שקצת ירדו מהדרך אך בכל זאת בקשו לשלוח איתי שמות לתפילה. הכוונה שלי בתפילה עליהם מתעצמת נוכח הסיפורים ובליבי היא מתחזקת "אנא ה' קבל גם אתה אותם כמו שהבעש"ט קיבל אותם. אם הוא יכול היה להעלות את נשמתם למקום עליון אנא קבל גם את פלוני/ת אלמוני/ת וכו'". הרגשתי תוך כדי תפילה איך הלב שלי מתחבר אליהם בבקשה שיתקבלו תפילות לרצון. ה"מופת" שרשמתי בתחילת הפרק היה שבדיוק בהגיעי לתפילת שמונה עשרה התחיל להשתפך בחלל בית הכנסת הניגון, זה היה פשוט מרעיד ומזכך כמו תפילת נעילה.

"תאה השעה הזאת שעת רחמים..." הם נגנו ואני התפללתי. הרגשתי איך הניגון מעלה את התפילות מעלה מעלה ודימיתי לראות מלאכים מושיטים יד לקחת את התפילות עד כסא הכבוד, כל משפט ופסוק של תפילה קיבל משמעות גבוהה וכוונה מיוחדת. התפללתי לביאת המשיח, הודיתי בכוונה "על ניסיון שבכל יום עמנו" והתפללתי בפרוטרוט על כל המשפחה הקרובה והמורחבת ועל כל עם ישראל. בסיומה של התפילה, חשתי שאינני רוצה לצאת מכאן. מבחינתי חוויה זו היתה החזקה ביותר בכל המסע הנפלא.

ממזיבוז לאומן 5 שעות נסיעה. בדרך ערכה הגב' ענת משחקים והפעלות נחמדות כשהיא מכריזה שבאומן נגיד כולן יחד לפני הבקשות הפרטיות "תיקון הכללי" לכב' ה' יתברך שתבוא הגאולה ויהיה בית לשכינה ועם ישראל יצא מאפילה לאורה. הסכמנו כולן שזו תהיה הפתיחה באומן. כמו כן היא הכריזה על מבצע של "כל המתפלל על חברו נענה תחילה..." כל אחת רשמה על פתק בקשה. ערבבו את הפתקים וכל אחת קיבלה פתק שעליו הבטיחה להתפלל על ציונו הקדוש של ר' נחמן מברסלב, שהבטיח ישועות לכל מי שיתפלל על קברו ויתן פרוטה לצדקה.

קצת לפני הציון עצרנו לחצי שעה בגן סופיה בעל הנוף הקסום. אגם ברבורים תכול, ונוף ירוק מסביב, מפלי מים ושוב נגינה של השתפכות הנפש בצל העצים.

באומן פגשנו יהודים יקרים שנמצאים שם בשליחות, מנהלים חנויות ואכסניה מקרבים רחוקים ועוסקים בגמילות חסד מכל סוג. התפללנו מנחה והמשכנו בתיקון הכללי כפי שהוכרז באוטובוס. וגם שם הרגשתי שאינני רוצה לצאת וכשהזמינו את כולן לארוחת ערב בקרבת מקום, נשארתי שם עם נשים נוספות עוד קצת. כיון שאיחרנו את הארוחה ארזנו לנו משהוא קליל לדרך. הרגשנו שהמזון לנשמה חשוב היום יותר מהאוכל לגוף.

מאומן הגענו באישון לילה למלון מפואר בקייב. היה מרגיע לשקוע אחרי יום עמוס חוויות במנוחה נעימה.

יום ד'

הבוקר חיכה לנו עם ארוחת בוקר שהגיעה ממזיבוז, כולל כלים חד פעמיים יפים (מבחינתי של שבת). כשחשבתי על כל הלוגיסטיקה של הארוחות בארץ זרה עם הכשר מהודר וכל הפרטים הקטנים המאורגנים להפליא, אין לי אלא להודות לכל המארגנים. המשחקים שהגיעו מהחנות המוזכרת לעיל חיכו לנו במבוא. ראיתי את גב' מלר האחראית ששמחה עם כל אחת שהצליחה למצוא בערימה את השקית הנושאת את שמה. מבית המלון נסענו לארמון הנשיא לשעבר ינקוביץ - שגזל מכספי המדינה ובנה לעצמו ארמון מפואר בכל קנה מידה. המנחה שלנו הכריז - עד כה היינו בעוה"ב, תפילות ותחנונים וסיפורי צדיקים. היום נראה מה זו גשמיות לשמה - עולם הזה כפשוטו. ומזה כמובן ניתן ללמוד, ראשית כי לא לעולם חוסן. וגם נשיא חזק יכול פתאום לפחד כעלה נידף ופשוט לברוח מאימת הציבור אותו שדד. וכן כמה מעורר סלידה אדם הבונה לעצמו ארמונות יוצאי דופן כאלה על חשבון הציבור הנמק בתנאי חיים קשים.

היה נחמד לראות את הגן היפה הסובב את הארמון, שכולו בהט ושש, זהב, שיש וקריסטל. אפילו טוש מקלחת עשוי זהב, לא אלאה אתכם בתאור נפלאות הארמון ושגיגותיו של המעצב. שאלתי את השומר למה לא מפרקים ומוכרים הכל כדי להחזיר את הכסף לציבור? הוא ענה שבגתיים אנשים מתפרנסים מזה. הגן והארמון משמשים כאתר תיירות. התחזוקה וההפעלה מעסיקים אנשים רבים.

ארוחת הצהריים הגיעה לאחד המלונות בקייב היישר מהקיסרינג המעולה ממזיבוז. הפעם אפילו הביאו

כלים אמיתיים. הארוחה היתה עשירה ומגוונת והוזה גם מעין מסיבת סיום וסיכום לימים הנפלאים שחווינו כולם יחד. במהלכה נשא דברים הר' שמעון לוי בהודיה לה' על הסיעתא דשמיא שליוותה את המסע וכן לכל צוות שיח סוד הנפלא שכמעט לא ישן בלילות כדי לארגן את כל הנדרש. שתי אמהות נשא דבריהן בהודיה לר' שמעון לוי הי"ו ולכל הצוות המסור. כשהדגש היה שכמו שאנו רואות את האיכפתיות במסגרת המסע עד הפרטים הקטנים מסירותו של הצוות המופלא מתבטאת גם ביום יום עם הטיפול והדאגה לילדינו בעלי הצרכים המיוחדים בבתי הספר, במרכזים השיקומיים ובדירות של שיח סוד. במהלך כל הנסיעה נחשפתי לסיפורים של אמהות, איך ילדים בעיתיים במיוחד שלא הסתדרו בשום מסגרת - בשיח סוד קבלו מענה לצרכיהם ואף עזרו להם בכל הפניות לרשויות.

לאחר המסיבה המרגשת, המשכנו לתוכנית האחרונה בדולפינריום. זה היה מופע מרתק כשדולפינים מבינים כמו בני אדם ומאידך בני אדם נראים כדולפינים ומלהטטים ביחד איתם מעל ומתחת לפני המים.

"ונעלה לציון ברינה..." שמחנו לחזור לארץ הקודש עמוסות בחוויות מרוממות.

כשנחתנו בארץ ישראל קבלנו מזכרת מודפסת עם תמונות מהמסע וברכות כדי להראות למשפחה. זה היה מפליא ביותר. פלאי הטכנולוגיה ופלאי הארגון המבוך באנשים יצירתיים כ"כ. למרות העיפות הפיזית בשל מחסור בשינה ופעילות לאורך כל הימים, הרגשתי שאני חוזרת עם כוחות נפש מחודשים. מחזקת מהתפילות, מהתרוממות הרוח, הניגונים וההרצאות המאלפות בדרכים. מחזקת מסיפורים של אמהות ונפעמת מגדלות הרוח של רבות מאיתנו.

בשם כל האמהות שהשתתפו הריני מודה לר' שמעון לוי הי"ו, לגב' מרים מלר, לגב' שושי קופמן, נחמי (מאוטובוס 3) ענת נגר, תודה מיוחדת למשפחת פרנק על הליווי בסיפור ובניגון הם אלה שהוסיפו את הנשמה לכל המסע.

יהי רצון שיתקבלו כל התפילות לרצון לפני בעל הרחמים. והשעות של רצון שעטפו אותנו בחום יעשו את שלהן ותבוא במהרה גאולה לעולם. אמן.

(אמא של נח)